

Latvian translation of:

BCG and your baby. Protecting babies against TB.

BCG un jūsu zīdainis

Zīdaiņu aizsardzība pret tuberkulozi

Vakcinācija

drošākais veids, kā aizsargāt jūsu bērnu

Šī brošūra informē par BCG-Kalmeta-Gerēna prettuberkulozes – vakcīnu, kas tiek piedāvāta, lai aizsargātu jūsu zīdaini pret tuberkulozi (TB).

Kas ir BCG vakcīna?

BCG vakcīna sastāv no novājinātiem tuberkulozes izraisītājiem - bacīliem (baktērijām). Tā kā bacilis ir novājināts, tas neizraisa tuberkulozi, bet gan palīdz jūsu zīdainim radīt aizsardzību (imunitāti) pret šo slimību, ja viņš vai viņa kādreiz ar to saskartos.

Kas ir TB?

Tuberkuloze (TB) ir nopietna infekcijas slimība, kas zīdainim var izraisīt tuberkulozo meningītu (smadzeņu apvalka iekaisumu). Jauniešiem un pieaugušajiem slimība parasti skar plaušas, bet tā var skart arī limfmezglus, smadzenes vai kaulus. Ārstēšanās kurss no tuberkulozes ilgst vairākus mēnešus. Lai arī mūsu valstī vairums pacientu pēc ārstniecības kursa iziešanas pilnībā atveseļojas, tuberkulozais meningīts var izraisīt nāvi vai smagu invaliditāti.

Kā var saslimt ar TB?

Ar tuberkulozi var inficēties tikai no cilvēka, kuram jau ir inficētas plaušas vai kakls, un kurš klepo. Klepojot izdalās sīki pilieni, kas satur baktērijas. Ieelpojot pilienus, arī jūs varat saslimt. Lai arī šie pilieni var atrasties gaisā visai ilgu laiku, visā visumā šī slimība izplatās, cilvēkam atrodoties ciešā un ilgstošā kontaktā ar inficētu personu.

Cik izplatīta ir TB?

20. gadsimta piecdesmitajos gados Apvienotajā Karalistē ik gadu atklāja vairāk par 50 000 jaunu saslimšanas gadījumu ar TB. Šobrīd šis rādītājs ir sarucis līdz apmēram 8000 jauniem saslimšanas gadījumiem gadā (no kuriem apmēram 65 ir no Ziemeļīrijas), tomēr tas ir lielāks nekā deviņdesmito gadu sākumā, kad atklāja apmēram 5500 jaunu saslimšanas gadījumu gadā. Lai arī varbūtība, ka jūs

varētu inficēties, ir neliela, ikvienam būtu jāzina tuberkulozes simptomi. Tas ir jo īpaši svarīgi, jo TB ir plaši izplatīta slimība visā pasaulē, un daudzos reģionos to skaits pieaug. Arvien vairāk cilvēku ceļo pa pasauli, tāpēc pieaug risks, ka cilvēki, kas ir dzīvojuši vai strādājuši valstīs ar lielu TB gadījumu skaitu, nonāks saskarē ar šo slimību vai arī ievēdīs to mūsu valstī.

Kādi ir TB simptomi?

TB var skart jebkuru organisma daļu, tāpēc simptomi var būt dažādi, un slimības izpausmes zīdainim un pieaugušam cilvēkam var būt atšķirīgas. Tomēr, tā kā TB ir infekcijas slimība, ir svarīgi, lai jūs prastu atpazīt tās simptomus citam cilvēkam. Jums vajadzētu sazināties ar ārstu, ja pamanāt savam mazulim, kādam citam jūsu ģimenes loceklim vai draugam kādu no sekojošajiem simptomiem:

- klepu, kas ilgst vairākas nedēļas;
- drudzi;
- svīšanu, īpaši naktī;
- svara zudumu;
- nogurumu;
- vai ja cilvēks atklepo asinis.

Kāpēc manam mazulim piedāvā BCG vakcīnu?

Līdzīgi kā daudzās citās valstīs, Lielbritānijā BCG vakcīnu piedāvā zīdaiņiem, kuriem ir lielāks risks saskarties ar tuberkulozes pacientu nekā lielākajai iedzīvotāju daļai. Tas ir tāpēc, ka viņi vai nu dzīvo rajonā, kur saslimstība ar TB ir bieži sastopama, vai arī viņu vecāki vai vecvecāki nāk no valstīm ar lielu tuberkulozes saslimstību. Vakcināciju veic bez maksas, un to parasti piedāvā pēc dzimšanas – vai nu slimnīcā vai drīz pēc atgriešanās mājās.

Kā manu mazuli vakcinēs?

Jūsu mazulim injicēs BCG vakcīnu kreisās rokas augšdelmā.

Vai vakcinācijai ir blakusiedarbība?

Tūlīt pēc injekcijas parādīsies tūzns ar pacēlumu. Tas apliecina, ka injekcija ir notikusi pareizi.

Divu līdz sešu nedēļu laikā pēc injekcijas parādīsies neliels plankums. Dažas dienas tas var būt visai sāpīgs, tomēr sāpēm vajadzētu ar laiku pāriet, ja vien jūs nelietosiet pārsēju vai plāksteri. Pēc tam var izveidoties neliela rētiņa.

Dažkārt jūsu mazulim injekcijas vietā var izveidoties sekla brūcīte. Ja no tās izdalās šķidrums un ja tā ir jāpārsien, tad izmantojiet sausu pārsēju, līdz izveidosies krevēle. Nekādā gadījumā neizmantojiet plāksteri. Var paiet pat vairāki mēneši, kamēr brūce pilnībā sadzīs.

Ja esat noraizējies vai ja jums liekas, ka brūce ir iekaisusi, vēršieties pie ārsta vai medicīnas māsas.

Ļoti retos gadījumos vakcīna var izraisīt alerģisku reakciju, piemēram, izsitumus vai niezi kādā ķermeņa daļā vai arī visā ķermenī. Vēl retāk gadās, ka vakcīna bērniem izraisa smagu reakciju, apgrūtinot elpošanu un, iespējams, kolapsu. To sauc par anafilaksi. Nesen veiktie pētījumi liecina, ka anafilakses gadījums tiek konstatēts vienā gadījumā no apmēram pusmiljona veikto vakcinācijām. Kaut arī alerģiskās reakcijas var jūs uztraukt, tomēr ārstēšana norit strauji un pēc tās esat pilnībā vesels.

Vai ir iemesli, kāpēc manu mazuli nevajadzētu vakcinēt ar BCG?

Vakcinēt nevajadzētu vai arī vakcinācija ir jāatliek, ja:

- jūsu mazulim ir augsta temperatūra;
- jūsu mazuli ārstē pret vēzi vai kādu citu smagu slimību, kas novājina imūnsistēmu;
- pastāv iespēja, ka mazulim ir HIV, piem., ja viņa māte ir HIV pozitīva;
- mazulim ir vispārēja ādas saslimšana, piem., ekzēma;
- mazulis dzīvo vienā mājsaimniecībā kopā ar kādu, kuram varētu būt vai ir konstatēta TB, kas vēl netiek ārstēta. Šādā gadījumā iespējams, ka vakcināciju derētu atlikt – tas tiks nolemts sarunā ar jums.

Vai man ir vēl kaut kas jāzina?

Neatkarīgi no tā, kad jūsu mazulim ir injicēta BCG vakcīna, viņam jau divu mēnešu vecumā var sākt veikt standarta vakcinēšanas procedūras.

Tomēr jums vajadzētu pasekot, lai jūsu mazulim vismaz trīs mēnešus pēc BCG vakcīnas ievadīšanas neizdarītu vēl vienu injekciju tajā pašā rokā, pretējā gadījumā tajā vietā var satūkt limfmezgli.

Raugieties arī lai vakcinēšana ar BCG tālākai informācijai tiktu ierakstīta jūsu bērna Personīgajā bērna veselības kartē (PCHR).

Kā varu zināt, vai maniem mazuliem ir nepieciešama BCG vakcīna?

Ja jūsu atbilde uz kādu no sekojošajiem jautājumiem ir “jā”, tad jūsu mazulim ir jāievada BCG vakcīna, ja tas vēl nav izdarīts.

- Vai kāds no jūsu mazuļa vecākiem vai vecvecākiem ir no valsts ar augstu TB saslimstību?
- Vai jūs un jūsu mazulis tuvākajā nākotnē plāno dzīvot ilgāk par mēnesi kādā no šīm valstīm vai arī bieži ceļot uz turieni?
- Vai kāds no jūsu mājiniekiem vai citiem cilvēkiem, kas varētu atrasties ilgstošā kontaktā ar jūsu mazuli, slimo vai ir slimojis ar tuberkulozi pēdējo piecu gadu laikā, vai arī ir no kādas no valstīm ar augstu TB saslimstību?

Vai es varu pieprasīt, lai man vai maniem bērniem veiktu BCG vakcināciju?

Tikai tiem indivīdiem, kuriem ir īpašs risks saslimt ar TB, piedāvās saņemt BCG vakcīnu. Jūsu un jūsu bērna situācija tiks novērtēta, lai konstatētu, vai jūs atbilstat kritērijiem, pirms jums piedāvās vakcinēties.

Valstis, kurās saslimšanas rādītājs ar TB ik gadu ir 40/100 000 no visa iedzīvotāju skaita, vai arī augstāks

Afganistāna, Alžīrija, Angola, Armēnija, Azerbaidžāna

Bahreina, Bangladeša, Baltkrievija, Belīze, Benīna, Butāna, Bolīvija, Bosnija un Hercegovina, Botsvāna, Brazīlija, Bruneja Darusalema, Bulgārija, Burkina Faso, Burundi

Kambodža, Kamerūna, Kaboverde, Centrālāfrikas Republika, Čada, Ķīna, Ķīna/Hongkongas īpašās pārvaldes apgabals, Ķīna/Makao īpašās pārvaldes apgabals, Kolumbija, Komoru salas, Kongo, Zilonķaula Krasts, Horvātija

Korejas Tautas Demokrātiskā Republika, Kongo Demokrātiskā Republika, Džibuti, Dominikānas Republika

Ekvadora, Salvadora, Ekvatorālā Gvineja, Eritreja, Etiopija

Gabona, Gambija, Gruzija, Gana, Gvatemala, Gvineja, Gvineja-Bisava, Gajana

Haiti, Hondurasa

Indija, Indonēzija, Irāka

Kazahstāna, Kenija, Kiribati, Kirgizstāna

Laosas Tautas Demokrātiskā Republika, Latvija, Lesoto, Liberia, Lietuva

Madagaskara, Malavi, Malaizija, Maldīvu Salas, Mali, Māršala Salas, Maurītānija, Mikronēzijas Federatīvās Valstis, Mongolija, Maroka, Mozambika, Mianmara

Namībija, Nauru, Nepāla, Nikaragva, Nigēra, Nigērija, Niue, Ziemeļu Marianas Salas

Pakistāna, Palau, Panama, Papua-Jaungvineja, Paragvaja, Peru, Filipīnas

Katāra

Korejas Republika, Moldovas Republika, Rumānija, Krievijas Federācija, Ruanda

Santome un Prinsipi, Saūda Arābija, Senegāla, Sjerraleone, Zālamana Salas, Somālija, Dienvidāfrika, Šrilanka, Sudāna, Surinama, Svazilenda

Tadžikistāna, Taizeme, Austrumtimora, Togo, Tokelau, Turkmenistāna, Tuvalu

Uganda, Ukraina, Tanzānijas Apvienotā Republika, Uzbekistāna

Vanuatu, Venecuēla, Vjetnama

Volisa un Futuna

Jemena

Zambija, Zimbabve

Avots: Pasaules veselības organizācija. Tuberkulozes kontrole pasaulē: novērošana, plānošana, finansēšana. Ženēva: PVO (WHO), 2008.gads.

Jaunāko to valstu sarakstu, kurās ir augsta saslimšana ar TB, atradīsiet tīmekļa vietnē www.hpa.org.uk/web/HPAweb&HPAwebStandard/HPAweb_C/1195733837507

Ja vēlaties saņemt papildus informāciju par TB, BCG vakcīnu vai jebkādam citām vakcīnām, aprunājieties ar savu ārstu, patronāžas māsu, vecmāti vai medicīnas māsu, vai arī apmeklējiet Veselības, sociālās palīdzības un sabiedrības drošības ministrijas (DHSSPS) tīmekļa vietni: www.dhsspsni.gov.uk/immunisation.

Papildus informācija ir pieejama: www.immunisation.nhs.uk

Atcerieties: TB ārstēšana prasa ilgu laiku, tās profilakse ir daudz vieglāka.

Produced by the **Public Health Agency** on behalf of the Department of Health, Social Services and Public Safety. Crown Copyright material reproduced with the permission of the Controller of HMSO and the Queen's Printer for Scotland.

02/10